

АКТУАЛИЗИРАНА СТРАТЕГИЯ

ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ

2006 – 2015 Г.

С ъ д ъ р ж а н и е

Въведение	3
Първа част. СЪЩНОСТ И РАВНИЩЕ НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ	5
1. Същност и форми на децентрализация	5
2. Развитие на процесите на децентрализация	6
3. Състояние и проблеми в разпределението на правомощия и ресурси между нивата на управление	7
Втора част. ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	9
1. Визия	9
2. Стратегически цели	10
3. Приоритети	11
Трета част. КООРДИНАЦИЯ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ	13

Въведение

Общата тенденция в Европа е да се прехвърлят услуги, правомощия и ресурси от централното към регионалните и местните равнища на управление в съответствие с принципа на субсидиарност.

Правителството ясно съзнава, че едно оптимално разпределение на правомощия между централната и местните власти е предпоставка за осигуряване на стабилно и ефективно управление в страната. В мониторинговия доклад на Европейската комисия за 2005 г. се отправят препоръки за постигане на действителен напредък на процеса на децентрализация, постигането на който изисква бързи, координирани и целенасочени действия.

Децентрализацията е средство за разпределение на отговорности, права и ресурси между нивата на управление и приближаване на процеса за вземане на решения по-близо до гражданите. Тя създава предпоставки за постигане на по-добро обществено развитие – по-добри услуги на гражданите, по-ефективно използване на ресурсите, по-високо качество на живота. Степента на децентрализация отговаря на степента на социално-икономическото развитие на една страна и е показател за степента на демократизацията и зрелостта на гражданското общество.

Новият стратегически подход към децентрализацията изисква тя да се осъществява взаимнообвързано с останалите реформи и процеси в страната, като специално следва да се акцентира върху:

- обвързване на модернизацията на държавната администрация и изграждането на деконцентрираната администрация с процеса на децентрализация;
- обединяване на процесите на децентрализация на правомощия и функции с финансовата децентрализация, които досега се развиваха отделно;
- осигуряване на по-тясна връзка между процеса на децентрализация и политиката за регионално развитие в страната, включително с действията за укрепване на административния и програмен капацитет на общинско и регионално равнище за усвояване на средствата от фондовете на ЕС

Стратегията за децентрализация е важен документ за провеждане на националната политика за усъвършенстване на териториалното управление. Тя определя насоките за разпределение на правомощия и финансови ресурси между централното, регионалното, областното и общинското равнище на управление, целящи предоставяне на по-ефективни и качествени услуги.

Стратегията се основава на приоритетите на европейските политики за децентрализация и устойчиво и балансирано развитие на регионите и създава предпоставки за прилагане на принципите на Лисабонската стратегия в регионалната политика на България. Тя е съобразна и с Европейската харта за местното самоуправление и общоевропейския стремеж за повече демокрация и по-голямо гражданско участие.

Стратегията отразява заложените в Програмата на Правителството на европейското развитие на България ангажименти за задълбочаване на процеса на децентрализация, увеличаване на собствените приходи на общините, подобряване качеството на услугите и повишаване на стандарта на живот на гражданите.

Основен обект на Стратегията за децентрализация са отношенията между централната и местните власти. Освен това Стратегията разглежда и вътрешните отношения между: централната изпълнителна власт и областните управители; общините

и кметствата и заведенията за услуги.

Стратегията за децентрализация е документ с дългосрочен хоризонт на реализация – 2006 - 2015 г. Това гарантира времева обвързаност с плановете и програмните документи в областта на регионалната политика и с Националната стратегия за регионално развитие, чието изпълнение приключва през 2015 г. По този начин се осигурява по-тясна връзка между процесите на децентрализация и тези на регионалното развитие.

За изпълнение на дългосрочните цели и приоритети на Стратегията се разработват средносрочни програми, съдържащи конкретни мерки, отговорни институции и срокове за изпълнение. Времевият обхват на Програмите за изпълнение на Стратегията за децентрализация е: първата - 2006 – 2009 г.; втората - 2010-2013 г.

Първа част

СЪЩНОСТ И РАВНИЩЕ НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ

1. Същност и форми на децентрализация

Децентрализацията е процес на прехвърляне на правомощия и ресурси за тяхното упражняване от по-високо към по-ниски равнища на публичното управление.

Стратегията разглежда три основни форми на децентрализация:

1.1. Административна децентрализация

При административната децентрализация по-високото равнище на териториално управление прехвърля два вида права и отговорности към по-ниските нива на управление:

- правомощия за вземане на решения, отнасящи се до вида, обхвата и качеството на публичните услуги
- правомощия за управление на дейностите, свързани с предоставяне на услугите - откриване/закриване на структурни звена, брой и структура на персонала, размер на заплащане, предоставяне на услугите от външни изпълнители, собственост и управленски контрол.

Пълни права и отговорности за предоставяне на дадена услуга и за нейното финансиране може да получи само относително независима и самоуправляваща се публична институция. В случая едната власт се отказва от правото и отговорността да предоставя определени услуги, а другата получава пълни права да взема решения за предоставяне или не на услугите, какъв да бъде техният обхват, качество, начин на предоставяне, източници на финансиране и други.

Централната власт прехвърля права на общините, да предоставят специфични местни услуги, отговорността да определят тяхното количество и качество, както и всички останали въпроси, свързани с тяхното управление и финансиране. Общината от своя страна може да прехвърли отговорността на кметствата и заведенията за услуги да решават всички въпроси по предоставянето на локални услуги.

Делегирането е ниска степен на административна децентрализация, при което по-високото равнище на териториално управление предоставя на по-ниското равнище част от необходимите правомощия за осъществяване на определени услуги.

Обикновено делегираните правомощия са в сферата на организацията и финансирането. Органът, който делегира определени права, не прехвърля отговорността за предоставянето на съответните услуги.

Пример за такива отношения между централната и местната власт са делегираните услуги. Държавата делегира на общините управлението и финансирането им, но не и отговорността за определяне на видовете услуги, качествените им характеристики, достъпа до тях и др. Делегираните бюджети в областта на системата на образованието са типичен пример за подобни отношения между съответната община и заведението за услуги.

Деконцентрацията е прехвърляне на правомощия и ресурси за тяхното упражняване от централен орган на изпълнителната власт към териториални административни звена на негово подчинение.

Териториалните звена на централната изпълнителна власт са йерархично подчинени, нямат финансова самостоятелност и ръководителите им се назначават от централната институция. Те изпълняват цели от нейно име и за нейна сметка.

Деконцентрирани териториални звена са регионалните инспекторати и служби на министерствата и агенциите. В рамките на общината деконцентрирани са отношенията между общинската администрация, кметствата и заведенията за услуги.

1.2. Финансова децентрализация

Тази форма на децентрализация се характеризира с предоставяне на ресурси, прехвърляне на източници на ресурси, на права за определяне на техния размер, начин на използване и на отговорности за финансиране на публични услуги.

В този смисъл степента на финансова децентрализация се определя от:

- наличните видове ресурси, постъпващи в бюджета на по-ниското равнище на териториално управление, и неговите правомощия за определянето им, т.е. от видовете приходи и приходните правомощия;
- възможността на по-ниското равнище на териториално управление да използва наличните ресурси, т.е. разходните му права и отговорности.

Правомощията по приходите на местните органи се свързват с наличието на собствени приходи, с възможността за определяне на вида и размера им; придобиването на финансови ресурси от управление и разпореждане със собственост; възможността за организиране, събиране и използване на финансови средства от потребителите/местната общност; планирането и администрирането на собствени приходи; видовете субсидии и други трансфери от по-високи равнища на управление; начините на определянето и разпределението им, степента на свобода за използването им, възможностите за кредитиране.

Разходните права и отговорности на местните органи за управление се свързват с възможността за: планиране на разходите; правото на задържане на текущите икономии на средства и преходния остатък; преразпределяне на средства между функции, дейности, видове разходи; наличие на инвестиционни ресурси; делегиране на средства на външни изпълнители; финансов контрол на използването на средствата.

1.3. Политическа децентрализация

Политическата децентрализация представлява предоставяне на правомощия за вземане на решения и контролиране на тяхното изпълнение на по-широк кръг от заинтересовани институции или такива, които са по-близо до гражданите и потребителите на услуги. Смята се, че колкото е по-голям кръгът на хората, които вземат решения и контролират тяхното изпълнение и колкото по-близо са те до местната общност, толкова по-висока е степента на политическа децентрализация.

2. Развитие на процесите на децентрализация

Процесът на реформата в местното самоуправление и административно-териториалното устройство на страната започна с приемането на Конституцията на Република България през 1991 г. В периода до 1995 г. бе извършена активна подготовка на нормативната уредба за тази реформа. Министерският съвет прие цялостна концепция, модел и програма с етапи и приоритети за осъществяване на административно-териториалната реформа. Сериозно внимание бе отделено на провеждането на административната децентрализация в частта ѝ за определяне на компетенциите и отговорностите на местните власти и конкретните сфери на дейността им. Законът за местното самоуправление и местната администрация определи минималния обхват на

компетенциите на кметствата и районите, като на общинските съвети се предостави правото да ги разширяват или догълват.

Развитието на имуществено-финансовите основи на местното самоуправление и на децентрализацията по отношение на общинската собственост стартира с приемането на Закона за общинската собственост през 1996 г. Приети бяха два основни закона, уреждащи местните финанси – Законът за местните данъци и такси (1997 г.) и Законът за общинските бюджети (1998 г.).

Вследствие на структурния дефицит в местните финанси, породен от ограничените общински правомощия и системното предоставяне на недостатъчно средства за финансиране на възложените отговорности, финансовото състояние на общините силно се влоши в периода след 1998 г. Подписаното в края на 2001 г. Споразумение за децентрализация между правителството на Република България и Националното сдружение на общините в Република България очерта основните проблеми и необходимите области на промени.

Подготовката на тези промени започна в началото на 2002 г. През 2002 г. правителството одобри Концепция за финансова децентрализация и Програма за нейното изпълнение за периода 2002-2005 г. Изпълнението им доведе до промени в основните закони, уреждащи финансовите отношения между централната власт и общините като Закона за общинските бюджети, Закона за местните данъци и такси, Закона за общинската собственост и други. Приет бе нов Закон за общинския дълг. Тези промени доведоха до повишаване на правата и отговорностите на местните власти, създадоха прозрачност в определянето и разпределението на държавните трансфери. С решение на Министерския съвет се приеха стандарти, които създадоха правила за по-обективно и справедливо финансиране на делегираните от държавата услуги. В съответствие с по-големите си правомощия общините приеха наредби, с които регламентираха правила за провеждане на местна финансова политика. Разработена бе система за мониторинг и оценка на финансовата децентрализация. Министерският съвет ежегодно приема доклад за резултатите от провежданата реформа. Промените в отношенията между централните и местните власти доведоха до подобряване на финансовото състояние на общините. Увеличи се размерът на собствените им приходи, както и на привлечените средства, които общините насочват за инвестиции. Държавните трансфери станаха по-прозрачни, по-обективни и предвидими. Важен резултат от реформата е засиленото участие на общините в обсъждането и решаването на финансови и други проблеми в отношенията между властите.

През 2007 г. бяха приети изменения в Конституцията, които дават възможност на общинските съвети да определят размера на местните данъци при условия, по ред и в границите, установени в закон и размера на местните такси по ред, установен със закон. Направиха се и необходимите изменения в ЗМДТ. Това създаде условия от началото на 2008 г. общините да провеждат реална финансова политика, чрез определяне на ставките на местните данъци в граници, определени от закона.

3. Състояние и проблеми в разпределението на правомощия и ресурси между нивата на управление

3.1. Взаимодействие между централната власт и общините

Процесът на децентрализация в отношенията между централните и местните власти се характеризира с противоречиви резултати.

При административната форма на децентрализация се наблюдава намаляване на предоставяните от общините услуги, както и на правомощията им за управление на

делегираните услуги. В същото време се увеличава обхватът на предоставяните от общините местни услуги.

При финансовата децентрализация, от една страна, са намалени правомощията на общините да планират и управляват разходите за делегирани услуги и трансферите от секторните министерства. Собствени приходоизточници са заменени с компенсираща субсидия. От друга страна, общините имат самостоятелен бюджет, нисък, но увеличаващ се дял на собствените приходи, по-големи, но недостатъчни (при местните данъци) правомощия за определяне размера на собствените приходи.

Политическата форма на децентрализация е най-развита. Органите на местното самоуправление се избират пряко от населението. Общините участват все по-активно в различни форми на диалог с централните власти.

Основните проблеми между централната власт и общините, предмет на реформата към децентрализация, са:

- Централизация на публичните услуги и на управленските правомощия за делегираните услуги;
- Нисък дял на общинските разходи в брутния вътрешен продукт и консолидирания държавен бюджет;
- Нисък дял на собствените приходи на общините и особено на приходите от местни данъци;
- Липса на правомощия за планиране и управление на средствата от държавните трансфери;
- Липса на правомощия на местните власти за избор на ръководители на заведения за услуги;
- Недостатъчно участие на общините при определяне на финансовите и управленските параметри за функциониране на местното самоуправление.

3.2. Взаимодействие между централната изпълнителна власт и областните управители

Областният управител провежда националната политика за регионално развитие на територията на областта. От тази позиция той трябва да координира действията на представителите на секторните министерства на съответната територия и взаимодействието им с местната власт.

Отношенията между централната изпълнителна власт и областните управители са типично деконцентрирани. Областните управители нямат финансови правомощия, самостоятелни бюджети, собствени приходи, собственост и др. Наблюдава се силна доминация на секторните политики и липса на лостове за тяхната координация на областно равнище.

Основните проблеми между централната изпълнителна власт и областните управители са:

- Несистемна и неkoordinирана дейност на областните управители с териториалните звена при решаването на регионални проблеми;
- Некоординирани секторни политики на областно равнище;
- Невъзможност на областните управители да изпълняват координиращите си функции тъй като териториалните звена са вертикално обвързани в

йерархично ориентирани връзки с министерствата и агенциите, към които принадлежат;

- Липсват механизми, осигуряващи взаимодействието и координацията между областния управител и териториалните звена. Областните управители са изключени от управленските процеси между министрите и техните териториални звена и не получават достатъчно информация.

3.3. Взаимодействие между кметовете на общини, общинските съвети, кметовете на кметства и заведенията за услуги

Съществуват общини, в които общинските съвети са предоставили на кметовете на кметства по-широки правомощия по предоставянето на услуги. Такава е практиката в не повече от 10 на сто от общините в България.

Отношенията между общините и заведенията за услуги се характеризират с различна степен на прехвърляне на правомощия в различните общини. В повечето от тях заведенията са административно зависими от общината. Има примери на разширени правомощия за вземане на решения, назначаване на персонал, определяне на възнаграждение и др. По отношение на финансовата децентрализация практиката също е различна. От липса на информация за разполагаемите финансови ресурси, до самостоятелен бюджет, собственост и реализация на собствени приходи. Равнището на политическа децентрализация се характеризира с назначаемост на директори (от общинската или централната власт), формално създадени обществени съвети и слабо участие на гражданите при вземането на решения.

Основните проблеми между кметовете на общини, общинските съвети, кметовете на кметства и заведенията за услуги са:

- Малкия брой публични услуги, предоставяни от кметствата;
- Ограничени правомощия по бюджета, особено в разходната му част, на кметствата и заведенията за услуги;
- Най-често обособен бюджет (в рамките на общинския) със слаби разходни правомощия;
- Липса на възможности за реализация на собствени приходи от кметствата и заведенията за услуги;
- Слабо участие на местната общност при вземането на решения.

Втора част ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

1. Визия

Визията изразява посоката и крайната цел на децентрализацията. Тя очертава принципните очаквания и бъдещите характеристики на желания резултат от осъществяването на Стратегията за децентрализация. В рамките на стратегията визията се дефинира като:

Оптимално разпределение на правомощия и ресурси между различните нива на управление за предоставяне на по-качествени услуги на гражданите

Това може да се осъществи, ако са налице:

- разпределение на услугите между различните равнища на териториално управление, съобразено с принципа на субсидиарност;
- обвързване на отговорностите за предоставяне на услугите на всяко равнище на управление със съответни правомощия и ресурси;
- обвързване на размера на финансовите ресурси с качеството на услугите;
- условия за повишаване ефективността на функциониране на публичните институции;
- партньорство с гражданите и бизнеса при определянето на вида, обема, качеството и цените на публичните услуги, както и в процеса на тяхното реализиране;
- ефикасен граждански контрол върху институциите, предоставящи публични услуги.

2. Стратегически цели

Стратегическите цели допринасят за постигане на визията, отразяваща крайния резултат от действието на публичните институции.

Въз основа на анализа се формулират следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1. Ускорено прехвърляне на правомощия и ресурси от централните органи на изпълнителната власт към общините за укрепване на местното самоуправление.

Стратегическа цел 2. Оптимизиране на функционалната компетентност на областния управител за координация на секторните политики на регионално равнище.

Стратегическа цел 3. Развитие на местното самоуправление в рамките на общината чрез повишаване на управленската и финансовата самостоятелност на кметствата и заведенията за услуги.

Предложените стратегически цели съответстват на основните проблеми в отношенията между публичните институции.

Стратегическа цел 1 е приоритетна от гледна точка на реформата за децентрализация не само като проблематика, но и като време за нейното осъществяване. Изпълнението ѝ, водещо до преразпределение на правомощия и ресурси между централните и местните власти, е условие и предпоставка за разширяване обхвата на реформата за децентрализация.

Стратегическа цел 2 има определящо значение за повишаване ефективността на функциониране на цялата публична власт. Основните задачи тук са свързани с подобряване на координацията на действията им на регионално равнище и оптимизиране на правомощията на областните управители.

Стратегическа цел 3 е следващата стъпка за реализация на реформата за децентрализация. Тя е насочена към доближаване на институциите, отговорни за производството и предоставянето на услугите, към техните потребители.

3. Приоритети

Всяка стратегическа цел се осъществява чрез определени приоритети. Те представляват дейностите, свързани с реализацията на основните насоки на промени при различните форми или степени на децентрализация. Приоритетите трябва да създават синхрон между степента на предоставените управленски и финансови правомощия и отговорностите на съответните публични институции, да водят до установяване на адекватни форми на граждански контрол и участие на местната общност във вземането на решения.

На базата на резултатите от анализа на състоянието на отношенията между публичните институции се определят следните приоритети:

Стратегическа цел 1. Ускорено прехвърляне на правомощия и ресурси от централните органи на изпълнителната власт към общините за укрепване на местното самоуправление

Приоритет 1. Прехвърляне предоставянето на публични услуги от централните към местните власти

Приоритет 2. Увеличаване на собствената приходна база на общините чрез предоставяне на нови приходоизточници, увеличаване на местните правомощия и прехвърляне на държавна собственост.

Приоритет 3. Ускорено увеличаване на инвестиционния капацитет и на правомощията на общините да провеждат местна инвестиционна политика.

Приоритет 4. Прехвърляне на правомощия за управление на делегираните на общините услуги.

Приоритет 5. Повишаване на обективността и ефективността при разпределение на ресурси и правомощия на основата на равнопоставен диалог между централната и местната власт.

Приоритет 6. Повишаване на капацитета и отговорността на местните власти за формулиране и провеждане на общинските политики.

Приоритет 7. Ефективно прилагане на принципите за добро управление на местно ниво на Съвета на Европа.

Приоритет 1 цели да спре намаляването на дела на местните власти в брутният вътрешен продукт и консолидирания държавен бюджет. Доближаването на управлението и финансирането на определени услуги до потребителите е в съответствие с принципа на субсидиарност. Той създава възможност за повишаване на ефективността, както и за по-пълното съобразяване на услугите с местните условия и потребности на гражданите.

Приоритети 2 и 3 визират основните проблеми, съответно насоки, за промени във финансовата област – изпреварващо нарастване на собствените приходи и на инвестициите в общинските бюджети, предоставяне на данъчни правомощия на местните власти, по-прозрачни, предвидими и обективни механизми за определяне и разпределяне на държавните капиталови трансфери, по-големи правомощия на общините да управляват инвестиционните си ресурси.

Приоритет 4 е насочен към синхронизиране на местните финансови със съответните управленски правомощия по отношение на заведенията, предоставящи делегирани услуги. Възможностите за неговата реализация се търсят в посока на повишаване на правомощията на местните власти за избор на ръководители на заведенията за услуги, финансирани от общинските бюджети, за оптимизиране на мрежата от

заведения в съответната община, както и при регулиране на отношенията между секторните министерства и съответните заведения за услуги.

Приоритет 5 повишава обективността, справедливостта и ефективността при разпределението на ресурси, права и отговорности както между властите от национално и местно равнище, така и между самите общини. Той цели усъвършенстване на механизма за определяне и разпределяне на държавните трансфери за общините. Този приоритет създава условия за по-добра обвързаност на секторните политики с териториалните интереси на местната общност чрез повишаване ролята на местните власти при вземането на решения, свързани с местното самоуправление.

Приоритет 6 е насочен към повишаване на ефективността и отговорността на органите на местно самоуправление чрез създаване на условия за подобряване на взаимодействието между кмета и общинския съвет. Предвижда се подобряване на капацитета на местните власти за изпълнение на общинските планове за развитие, за участие в реализацията на регионалната политика и усвояване на фондовете на ЕС.

Приоритет 7 мобилизира и стимулира действия на национално и местно ниво, така че гражданите да бъдат поставени в центъра на всички демократични институции и процеси и да се възползват от доброто демократично местно управление посредством постоянно подобряване на качеството на местните публични услуги, ангажиране в обществения живот и провеждането на политики. Приоритетът съдържа националните мерки за действие за изпълнение на целите на Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа, към която Република България се присъедини като пилотна през 2007 г.

Стратегическа цел 2. Оптимизиране на функционалната компетентност на областния управител за координация на секторните политики на регионално равнище;

Приоритет 1. Повишаване на капацитета и отговорността на областната администрация за провеждане на регионална политика, за осъществяване на държавно управление по места и за осигуряване на съответствие между националните и местните интереси.

Приоритет 2. Засилване на координиращата роля на областния управител по отношение на актовете и действията на ръководителите на териториални звена на централната изпълнителна власт на територията на областта.

Приоритет 3. Увеличаване правомощията на регионалните и областните съвети за развитие

Реализацията на приоритети 1 и 2 има ключово значение в контекста на референтната рамка за регионална демокрация на Съвета на Европа, съдържаща се в Декларацията от Утрехт от м. ноември 2009 г. Те визират предоставяне на реални правомощия на областния управител за осъществяване на държавно управление по места, подобряване на взаимодействието между представителите на централните органи на областно ниво и за координация на секторните политики на областно равнище.

Приоритет 3 цели да се увеличат правомощията на регионалните и областните съвети за развитие. Това е важна предпоставка за успешно използване на средствата по оперативните програми и координацията на структурните инструменти на ЕС.

Стратегическа цел 3. Развитие на местното самоуправление в рамките на общината чрез повишаване на управленската и финансовата самостоятелност на кметствата и заведенията за услуги

Приоритет 1. Разширено прилагане на системата на делегираните бюджети.

Приоритет 2. Повишаване на управленската и финансовата самостоятелност на кметствата.

Приоритет 3. Създаване на условия за участие на гражданите в процеса на формиране на политики и вземане на решения за местното развитие.

Българските общини са сравнително големи. Средната община има над 400 кв.км. площ, около 30 хил. жители и 20 населени места. Това е наложило създаването на кметства. Голямата територия създава условия за предоставяне на публични услуги с по-голям обхват. Необходима е обаче по-сложна мрежа от заведения за услуги. Всичко това обуславя необходимостта от търсене и въвеждане на механизми за повишаване на ефективността и ефикасността на кметствата и заведенията за услуги. Отделни общини имат добри практики в това отношение. Усъвършенстването и разпространението на тези механизми се свързва с реализация на Приоритети 1 и 2. Както се вижда от формулировката им, те визират прехвърляне на ресурси, права и отговорности от общината към заведенията за услуги и кметствата.

Важен момент в реализацията на тези приоритети е разпределението на ролята на централната и местната власт. Държавата може само косвено да повлияе върху развитието на тези процеси, тъй като става въпрос за отношения между институции в рамките на една самоуправляваща се общност. В диалог с общините трябва да се осъществят промени в нормативната уредба, които да стимулират такова преразпределение на функции и ресурси между общините, кметствата и заведенията за услуги, което да създаде условия за повишаване на тяхното качество и ефективност.

По-големите общини имат безспорни предимства при производството и предоставянето на публични услуги. Но те имат и недостатъци, които се свързват със съществуването на по-неблагоприятни условия за развитие на местната демокрация, гражданското участие и контрол. Причина за това е твърде опосредствената връзка между избирателите и местните представители на властта. Това налага специални усилия за засилване на участието на гражданите в процеса на формиране на политики и вземане на решения за местно развитие - приоритет 3.

Трета част

КООРДИНАЦИЯ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ

Ръководството и координацията на изпълнението на Стратегията за децентрализация се осъществява от Съвета по децентрализация на държавното управление като постоянно действащ консултативен орган на Министерския съвет при провеждането на държавната политика в областта на децентрализацията на държавното управление.

Председателят на съвета е министър, а членове - заместник-министри, областни управители, представители на органите на местно самоуправление и местната администрация, определени от Управителния съвет на Националното сдружение на

общините в Република България. При създаването на Съвета по децентрализация Министерският съвет осигурява равнопоставеност между централната и местната власти чрез включване на равен брой членове от едната и от другата.

Съветът осъществява следните основни функции:

- подпомага Министерския съвет при осъществяването на държавната политика в областта на децентрализацията;
- наблюдава, анализира и координира изпълнението на Стратегията и мерките, предвидени в Програмата за изпълнение на Стратегията;
- обсъжда проекти на нормативни актове, които имат съществено отражение върху областните и общинските администрации и прави предложения до органите на държавно управление;
- внася за разглеждане в Министерския съвет предложения за промени в националното законодателство в областта на децентрализацията;
- координира дейностите и мерките, предприемани от държавните органи, организации и институции, както и от органите на местното самоуправление в областта на децентрализацията;

Съветът извършва ежегоден мониторинг за постигане на целите на Стратегията за децентрализация като подготвя и предлага на Министерския съвет ежегоден доклад за изпълнение на Стратегията за децентрализация.

Съветът приема работна програма за годишното изпълнение на Програмата за децентрализация.